

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

A.J. Veerman (CDA) en E.D. van Engel (VVD)
(d.d. 4 november 2024)

Nummer
4148

Onderwerp
Vestigingsklimaat Zuid-Holland

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Het vestigingsklimaat van Zuid-Holland staat onder druk, in het bijzonder voor (onder meer maritieme) maakbedrijven wordt het steeds lastiger. Zuid-Holland volgt al tijden een trend waarin de economie langzamer groeit dan in andere provincies, en per inwoner zelfs het langzaamst ontwikkeld. Dit ondanks de enorme potentie en innovatiekracht binnen diverse clusters en campussen in Zuid-Holland. Onder meer het rapport Draghi 'The future of European competitiveness' en analyses van CBS en Rabobank bevestigen dat de industrie het zwaar heeft. De Nederlandse Emissieautoriteit (NEa) maakte eerder deze maand bekend dat de lagere CO2-uitstoot van de industrie veroorzaakt wordt door dalende productie, niet door vergroening. Sterker nog, de uitstoot per productie-eenheid nam zelfs toe. Ook actuele casussen in onze provincie, zoals die bij Huisman in Schiedam, laten zien dat de (maritieme) maakindustrie onder druk staat. Deze ontwikkelingen zijn voor het CDA en de VVD reden om deze vragen te stellen.

1. *Is GS bekend met het recent in opdracht van de Europese Commissie gepubliceerde rapport "the future of European competitiveness", ook wel bekend als Rapport Draghi? Het rapport benoemt bijvoorbeeld de hoge regeldruk, slechte financieringsopties voor bedrijven, en het wegtrekken van veelbelovende startups. Hoe interpreteert GS de waarschuwingen en voorstellen uit dit rapport?*

Antwoord

Ja, GS is bekend met het rapport en erkent de sense of urgency om de Europese concurrentiepositie te verbeteren. Draghi benadrukt dat er sprake is van een cyclus van lage industriële dynamiek, lage innovatie, lage investeringen en lage productiviteitsgroei. Dit remt de concurrentiepositie van de EU op wereldschaal. Het rapport geeft aan dat deze negatieve trend de capaciteit van Europese bedrijven, vooral het midden- en kleinbedrijf (mkb), belemmert om te innoveren en bij te dragen aan belangrijke sectoren zoals groene energie en digitale transformatie. Draghi stelt dat externe factoren, zoals geopolitieke verschuivingen en toenemende concurrentie van andere economieën, deze problemen verder verergeren, waardoor het moeilijker wordt om investeringen aan te trekken en te behouden. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden, doet hij een dringende oproep tot actie op alle niveaus en beveelt aan om meer te investeren in technologie, infrastructuur en samenwerking tussen EU-lidstaten.

2. *Het rapport stelt dat de economische ontwikkeling van Europa al sinds de eeuwwisseling achterblijft op de VS en China als belangrijkste concurrerende economieën. Draghi stelt dat een op de drie veelbelovende startups Europa verlaat, en drie op de tien unicorns, bedrijven met een waardering van minimaal 1 miljard, inmiddels zijn vertrokken. Herkent GS deze trend ook in Zuid-Holland? Presteert Zuid-Holland hier conform deze trend, nog slechter of juist beter?*

Antwoord

GS herkent deze trend in Zuid-Holland deels. Het rapport van Draghi benadrukt dat Europese innovatieclusters onvoldoende massa hebben om te concurreren met wereldwijde topclusters. Zuid-Holland scoort hierin relatief goed: binnen Nederland is het samen met de regio Amsterdam de hotspot voor startups (Ministerie EZ, Ruimtelijke Economische Verkenning 2024) en mondiaal staat de regio Rotterdam-Amsterdam op plek 26 (WIPO, Global Innovation Index 2024). We zien ook dat startups hier willen blijven en van buiten hier naartoe komen vanwege de nabijheid van grote en toonaangevende klanten en waardeketens. Ruimte (betaalbaar, type en beschikbaarheid) is in gevallen de beperkende factor. Soms verplaatsen de start-ups binnen Zuid-Holland. Het is zaak om in te blijven zetten op een meer geïntegreerd innovatiebeleid, het versterken van de samenwerking tussen regionale ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's) om startups en scale-ups te behouden in de regio dan wel in Nederland en het versterken van de samenwerking tussen Europese regio's.

3. *Ook gevestigde bedrijven die veel bijdragen aan onze economie en werkgelegenheid worstelen met de verslechtering van het vestigingsklimaat, dit met name bij maak- en productiebedrijven. Is GS het met het CDA en de VVD eens dat deze ontwikkelingen zorgwekkend zijn en waardevolle bedrijven zoveel mogelijk behouden moeten worden voor onze provincie? Zo ja, kan GS delen hoe zij hier actie op wil ondernemen, in het bijzonder ten behoeve van maakbedrijven?*

Antwoord

De zorgen rondom het vestigingsklimaat zijn terecht. De (maritieme) maakindustrie bijvoorbeeld ervaart groeiende uitdagingen door toenemende regeldruk en beperkte ruimte voor groei. Ook start-ups en scale-ups die inzetten op de grondstoffentransitie hebben bijvoorbeeld last van beperkte ruimte voor groei en gebrek aan adequate regelgeving. Als provincie richten we ons op een aantrekkelijk vestigings- en ondernemersklimaat door verschillende maatregelen te nemen, zoals:

- Zorgdragen voor fysieke ruimte en kwaliteit van die ruimte om te ondernemen;
- Verbetering van (digitale) infrastructuur;
- Inzet op arbeidsmarkt en talent via het human capital programma;
- Ondersteuning van innovatie via fieldlabs, campusregeling, inzet van InnovationQuarter;
- En het toegankelijk maken van kapitaal.

Echter, ook het Rijk en Europa spelen een rol ten aanzien van het vestigingsklimaat. Draghi identificeert bv. een gat op het gebied van investeringskapitaal. In de provincie werken we onder andere samen met onze Regionale Ontwikkelingsmaatschappij InnovationQuarter aan de toegang tot kapitaal. Echter, de vereiste schaal en omvang van investeringen waar Draghi aan refereert overstijgt onze financiële mogelijkheden. Terwijl we op regionaal niveau actie ondernemen, wijst Draghi erop dat zonder substantiële toename van kapitaal en samenwerking op EU-niveau, enkel regionale initiatieven mogelijk niet voldoende zijn om structurele problemen zoals lage innovatie en productiviteitsgroei op te lossen.

4. *Tot slot: Heeft GS goed inzicht in welke actoren het vestigingsklimaat in Zuid-Holland onder druk zetten? Zo ja, welke actoren zijn dit? Kan GS een opsomming delen waarin specifiek wordt ingegaan op actoren waar provincie Zuid-Holland zelf invloed op heeft?*

Antwoord

GS heeft inzicht in belangrijke belemmerende factoren. Zie ook de beantwoording vraag 3.

Den Haag, 26 november 2024

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff